N. 359. DE TIJD. 1848.

DE TIJD.

NOORD-HOLLANDSCHE COURANT.

Dieu et mon droit.

Deze COURANT verschijnt te AMSTERDAM, Dagelijks, behalve des Zondags. Het abonnement voor 3 maanden is f 4,50; voor de buitensteden f 5,50; franco door het geheele Rijk. Brieven, *Gelden*, enz. FRANCO te adresseren aan het Bureau dezer COURANT.

DONDERDAG, 22 JUNIJ.

Uithoofde van den *H. Sacraments-dag* zal de *Tijd* morgen niet worden uitgegeven.

AMSTERDAM, 21 Junij.

GRONDWETS-HERZIENING.

De uitvoerige arbeid, welken wij aan de vergelijking van het Ontwerp van Grondwet der *ad hoc* benoemde Commissie en van de Ontwerpen van Wet, gisteren aan de Tweede Kamer der Staten-Generaal voorgesteld, besteed hebben, heeft zoozeer al onzen tijd ingenomen, dat wij niet, zonder vermetel of roekeloos te zijn, ons heden een oordeel over de wijzigingen, in het oorspronkelijk Ontwerp gebragt, zouden mogen vermeten. En daar dit oordeel slechts op naauwlettende en ernstige overweging der Wets-Ontwerpen mag berusten, verdagen wij het, tot dat wij omtrent het geheel en elk zijner onderdeelen tot een volledig besluit zullen gekomen zijn. Dit alleen echter wenschen wij nu reeds opgemerkt te hebben, dat de Minister-raad — en wij danken hem daarvoor met al den nadruk, welken vurige liefde voor *regt en vrijheid* voor allen aan onze woorden geven kan — de loyauteit heeft gehad, het Ontwerp der Commissie ten aanzien der godsdienstige vrijheid waardiglijk te handhaven tegen de aanmatigingen eener heerschzuchtige partij.

Ook het regt der ingezetenen tot vereeniging en vergadering wordt erkend, en het geven van onderwijs vrij verklaard; wij vreezen echter tegen de voorgestelde artikelen, waarin dit regt en deze vrijheid geformuleerd worden, eenige weinige, doch gewigtige bedenkingen in het midden te zullen moeten brengen. Wij zullen vervolgens daarop terug komen.

Zoo veel intusschen staat vast, dat, schoon de edelmoedige beginselen de koninklijke sanctie thans volkomen verkregen hebben en triomfantelijk te voorschijn zijn getreden uit den Raad der ministers, wij echter onze vrienden krachtig moeten blijven uitnoodigen, toch voort te gaan aan de Tweede Kamer der Staten-Generaal hunnen wensch en wil bekend te maken. Zwaar zal nog de strijd zijn alvorens het beginsel van Vrijheid en Regt voor allen grondwettig zal zijn gewaarborgd. De sectien der Kamer, die het eerst omtrent de voorgestelde Ontwerpen van Wet zullen te oordeelen hebben, en evenzeer de aanstaande dubbele Kamer zullen hoogstwaarschijnlijk dringende behoefte hebben aan de ondersteuning, welke de krachtig geopenbaarde volks-wil hun schenken kan. Het blijve, het blijve daarom petitiën regenen!

Overigens hebben wij aan dit weinige slechts toe te voegen: onze geabonneerden zijn in het bezit van het Ontwerp van gewijzigde Grondwet, zoodanig als het door de Commissie *ad hoc* was opgesteld. Wij hebben het in zijn geheel medegedeeld in twee bijvoegsels van ons nommer 305 van 17 April jl.

Thans laten wij hieronder volgen eene volledige opgave van de veranderingen, die in de gisteren bij de Tweede Kamer ter tafel gebragte Wets-Ontwerpen in de Grondwet zijn gemaakt. Wanneer nu onze lezers deze veranderingen met het Ontwerp der Commissie (*Tijd* No. 305) naast elkander vergelijken, dan zal het gemakkelijk vallen, den juisten inhoud der gisteren aangeboden Wets-Ontwerpen daaruit op te maken.

TWEEDE KAMER DER STATEN-GENERAAL.

Zitting van 20 *Junij.*

De Koninklijke boodschap welke ten geleide strekte van de in de zitting van heden aangeboden wetsontwerpen ter herziening der Grondwet, is van den navolgenden inhoud:

Edel Mogende Heeren!

De twaalf wets-ontwerpen, welke bij deze aan U Edel Mogenden aangeboden worden, bevatten één volledig ontwerp van grondwets-herziening. Zij strekken ter vervanging van die ontwerpen, welke bij boodschap van den 8 Maart jl. aan U Edel Mogenden werden toegezonden.

In de memorien van toelichting, welke de nieuwe wetsontwerpen vergezellen, zijn de gronden uiteengezet, waarop zij rusten. Ook worden in den aanhef van de memorie, behoorende bij het 1ste wets-ontwerp, bijzonderheden aangetroffen, welke den algemeenen aard en de zamenstelling van deze ontwerpen doen kennen.

Ik breng deze voorstellen bij U Edel Mogenden ter overweging, met het oog niet slechts op onzen binnenlandschen toestand, maar ook op de gebeurtenissen, welke, in de meeste overige Staten van Europa, tot hervormingen in den maatschappelijken toestand hebben geleid. De voorzigtigheid gebiedt om niet uit het oog te verliezen, wat eene algemeene behoefte voor de volken schijnt geworden te zijn, al is het, dat ons vaderland, Gode zij dank! nog vreemd gebleven is aan de geweldige bewegingen, welke andere Staten hebben geschokt.

Ik vertrouw, dat de Grondwet, gewijzigd naar de voorstellen, welke door U Edel Mogenden staan onderzocht te worden, aan de eischen van het tegenwoordig oogenblik zal beantwoorden; gelijk zij ruimte zal overlaten, om, bij gewijzigden loop van omstandigheden, ook hierop acht te slaan en onze maatschappelijke instellingen gaande weg te ontwikkelen en te verbeteren.

Het is Mij niet onbewust, dat over onderscheidene punten van meer of minder gewigt verschil van gevoelen kan bestaan, en werkelijk aanwezig is; maar in oogenblikken als het tegenwoordige vooral, is het de pligt van een ieder om wederkeerig inschikkelijk te zijn, en van eigene denkwijze iets ten offer te brengen.

Ik zelf, Edel Mogende Heeren! heb Mij bij de beoordeeling van de nu voorgestelde onderscheidene wijzigingen in de Grondwet, niet aan de beoefening van een pligt onttrokken, welken Ik, ter bevordering van eendragt, tot waarachtig heil van het Vaderland, met aandrang op het harte druk.

En hiermede beveel Ik U Edel Mogenden in Godes heilige bescherming.

's Gravenhage, 19 Junij 1848.

W I L L E M.

Thans volgen de veranderingen.

HOOFDSTUK I. (*Van het rijk en deszelfs bewoners.*)

Art. 1. Voor *koningrijk* valt weg *grondgebied van het.*

Art. 2. De eerste alinea is aldus gewijzigd: *De wet kan provincien en gemeenten vereenigen en splitsen.*

Art. 3. alinea 2 valt weg achter *vreemdelingen*, de woorden: *in buitengewone omstandigheden*, en volgen achter het woord *magt* de woorden: *over de vreemdelingen.*

In Art. 5. Vervalt *staatsburgerlijke.*

Art. 8. Aldus gewijzigd: »Niemand heeft voorafgaand »verlof noodig om door de drukpers gedachten of gevoe»lens te openbaren, behoudens ieders verantwoordelijk»heid volgens de wet."

Art. 10 veranderd, luid nu aldus: »Het regt der in»gezetenen tot vereeniging en vergadering wordt erkend, »behoudens eene wet, de uitoefening daarvan regelende »in het belang der openbare orde."

HOOFDSTUK II. (*Van den Koning.*)

In een aantal artikels zijn slechts eenige woorden veranderd, bijv. de kroon gaat over *door* regt in plaats van *bij* regt — *op* in plaats van *aan.*

Art. 11 en 12 en 16—20 van het ontwerp vervallen.

In Art. 22 leze men: *Zuster van wijlen Prins Willem den Vijfden, en gemalin van den Prins van Nassau-Weilburg*, in plaats van: *Zuster van wijlen den Prins van Nassau-Weilburg.*

In Art. 26 vervalt: *der Nederlanden.*

Art. 36, 43 en 45 lees achter *ik zweer: ik beloof.*

Art. 37. In plaats van *beginselen*, lees: *voorschriften.*

Art. 40. Na *Raad van State*, lees: *zamengesteld uit de leden daarin gewone zitting hebbende en de hoofden enz.*

Art. 47 lees: *De persoon des Konings.*

Art. 48 lees: *Zoodra mogelijk plegtig.*

Art. 49 vervalt: *en van elk hunner.*

Aan het slot van Art. 43 en 49 vervalt: *en behoort.*

Art. 50 wordt: *Nederlandsche volk* in plaats van: *volk der Nederlanden.*

Achter Art. 51 volgt het nieuwe Artikel: »De uitvoe»rende magt berust bij den Koning."

Art. 56. Nieuw daarin is: »Het muntstelsel aldaar (in de kol.) »wordt door de wet geregeld. — Het slot der »koloniale rekening wordt bekrachtigd door de wet. — Het »batig slot wordt onder de rijksinkomsten opgenomen." Daarin valt weg: »De wet regelt ook de regterlijke in»rigting het burgerlijk en strafregt, zooverre deze onder»werpen vatbaar zijn in wetboeken voor de koloniën te »worden geregeld — De Minister van Koloniën is verpligt »alle openingen en verantwoording te geven, welke door »de Staten-Generaal ten opzigte van de Koloniën zullen »worden verlangd, ten einde naar de behoefte zoodanige »wettelijke verordeningen kunnen worden voorgesteld als »doelmatig zullen worden bevonden.

In Art. 62 achter *en daar beneden* lees: *en tot geldboete.*

In Art. 64 in plaats van: *kan bijleggen* lees: *kan doen bijleggen.*

In Art. 66 achter *te ontbinden* lees: »Het besluit, »waardoor die ontbinding wordt uitgesproken houdt tevens »den last in tot het verkiezen van nieuwe Kamers binnen »veertig dagen, en tot het zamenkomen der nieuw ver»kozen Kamers binnen twee maanden."

HOOFDSTUK III. (*Van de Staten-Generaal.*)

Art. 71. De Staten Generaal *bestaan uit Twee Kamers*, lees: *zijn verdeeld in eene Eerste en Tweede Kamer.*

In Art. 72 wordt de census van *f* 20 à *f* 225 veranderd in *f* 20 à *f* 160.

In Art. 74 wordt de census in plaats van *f* 800 à *f* 1200, thans *f* 500 à *f* 1200.

Bij Art. 79 achter: *Zoo waarlijk helpe mij God Almagtig!* voeg nog: (*Dat beloof ik!*) Alvorens tot dien eed of gelofte te worden toegelaten, leggen zij den volgenden eed (verklaring en gelofte) van zuivering af:

»Ik zweer (verklaar) dat ik, om tot Lid van de Tweede Kamer der Staten-Generaal te worden benoemd, directelijk of indirectelijk aan geene personen, hetzij in of buiten het bestuur, onder wat naam of voorwendsel ook, eenige giften of gaven beloofd of gegeven heb, noch beloven of geven zal.

»Ik zweer (beloof) dat ik om iets hoegenaamd in deze betrekking te doen of te laten, van niemand hoegenaamd eenige beloften of geschenken aannemen zal directelijk of indirectelijk.

»Zoo waarlijk helpe mij God Almagtig!"
(Dat verklaar en beloof ik!)

Deze eeden (geloften en verklaring) worden afgelegd in handen van den Koning, of in de vergadering der Tweede Kamer, in handen van den Voorzitter, daartoe door den Koning gemagtigd.

Art. 80 wordt nu: »De Voorzitter wordt door den »Koning benoemd voor het tijdperk eener zitting, uit »eene door de Kamer aangeboden opgave van drie leden.

Art. 82 vervalt; daarvoor in de plaats leze men:

»De Leden der Eerste Kamer hebben zitting gedurende »negen jaren. Een derde gedeelte treedt om de drie ja»ren af, volgens een daarvan te maken rooster. De uit»vallende leden zijn dadelijk weder verkiesbaar. Art. 85 »(der Grondwet) is op hen van toepassing. — Zij leggen »bij het aanvaarden hunner betrekking in handen van »den Koning, gelijke eeden (geloften en verklaring) af, »als voor de leden der Tweede Kamer zijn bepaald. Zij »genieten reis en verblijfkosten volgens de wet.

Art. 83 wordt: »De Voorzitter wordt door den Ko»ning benoemd voor het tijdperk eener zitting.

Art. 84 vervalt

In Art. 85 voeg achter *het Rijk*; *de kolonien en overzeesche bezittingen.*

Art. 86 vervalt. Het wordt nu;

»De leden der Staten-Generaal kunnen niet te gelijk »zijn leden of procureur-generaal van den Hoogen Raad, »noch leden van de Rekenkamer, noch commissaris des »Konings in de provinciën, noch geestelijken, noch be»dienaren van de godsdienst.

»Krijgslieden in werkelijke dienst, het lidmaatschap van »eene der beide Kamers aanvaardende, zijn gedurende »dat lidmaatschap van regtswege op non-activiteit. Op»houdende lid te zijn, keeren zij tot de werkelijke dienst »terug.

»De ambtenaren, die ter verkiezing voorzitten, zijn »binnen het district, waarin zij voorzitten, niet be»noembaar.

»Leden der Staten-Generaal een ministerieel departement »aanvaardende, zijn aan herkiezing onderworpen."

Art. 90 vervalt..

Voeg bij art. 92 na *geopend*: de woorden: *Zijn de kamers ontbonden, dán vangt deze termijn aan van den afloop der nieuwe verkiezingen.*

In Art. 94 valt weg: *En roept die binnen twee maanden weder bijeen.*

Art. 97 en 98 vervalt. Daarvoor komt nu: »*Bij eene*

»vereenigde zitting worden de beide Kamers als slechts eene beschouwd en nemen hare leden, naar willekeur door elkander plaats. De voorzitter der Eerste Kamer heeft de leiding der vergadering."

Na Art. 101 en 102, 104, 105 en 107 zijn formulieren gevoegd ter verklaring van aanneming of niet aanneming en aanbieding van voorstellen aan Z. M. of aan de Eerste Kamer.

Art. 109 vervalt.

Het opschrift van de Zesde Afdeeling van het IIIde Hoofdstuk der Grondwet verandert als volgt: *Van de begrooting.*

Bij Art. 114 voege men: *Door zoodanige wet kan overschrijving worden toegestaan.*

De redactie van Art. 115 is nu: *»De algemeene jaarlijksche begrootingswetten van uitgaven werken eerst nadat de middelen tot dekking dier uitgaven zijn vastgesteld.*

Nog wordt Art. 126 (der bestaande grondwet) veranderd als volgt; *»De verantwoording van de staatsuitgaven en inkomsten wordt onder overlegging van de door de Rekenkamer goedgekeurde rekening, aan de Staten Generaal gedaan: Het slot der rekening wordt door de wet vastgesteld.*

HOOFDSTUK IV. (*Van de Staten der provincien en van de plaatselijke gemeentebesturen.*)

De titel wordt aldus veranderd: *Van de Provinciale Staten en Gemeentebesturen.* Het opschrift van de eerste afdeeling wordt: »Van de zamenstelling der Provinciale Staten."

Art. 117 wordt nu: »De leden der Provinciale Staten worden voor 6 jaren, onmiddellijk door de ingezetenen, bezittende de vereischten in art. 3 (Ontw. III) vermeld, naar de bepalingen der wet gekozen. De helft dier leden treedt om de drie jaren af."

Art. 6 en 7 van dit Hoofdstuk komen overeen met Art. 130 en 119 van het ontwerp. Bij het laatste voege men: »Zij worden tot dien eed (gelofte) toegelaten na alvorens te hebben afgelegd, den eed (verklaring en gelofte) van zuivering, hierboven voor de leden der Staten-Generaal bepaald."

De art. 127—133 der bestaande Grondwet vervallen Het opschrift van de Tweede Afdeeling wordt: »Van de magt der Provinciale Staten."

Art. 125. Bij te voegen: »Zij zorgen dat de doorvoer door, de uitvoer naar en de invoer uit andere provinciën geene belemmering ondergaan.

Art. 126 wordt in plaats van *plaatselijke*, *gemeente* besturen genoemd.

Art. 128 begint nu: De staten *kunnen*, in plaats van *mogen*. Thans volgt er dit nieuw artikel: »De wijze waarop het gezag en de magt aan de Provinciale Staten opgedragen, worden uitgeoefend, wordt door de wet geregeld."

Art. 129 blijft.

Het opschrift van de 3e Afd. 4e Hoofdstuk wordt: *Van de gemeentebesturen.*

Art. 132 wordt vervangen door de 2 volgende artikelen.

»Aan het hoofd der gemeente staat een raad, welks leden onmiddellijk door de ingezetenen, op de wijze door de wet te regelen, voor een bepaald aantal jaren worden verkozen.

»De voorzitter wordt door den Koning ook buiten de leden van den raad benoemd, en ook door hem ontslagen.

»Om kiezer in eene gemeente te zijn, moet men de vereischten bezitten in art. (3 ontwerp III) gevorderd; de belasting-som, daar bepaald, wordt echter op de helft gebragt."

Art. 133 blijft nagenoeg hetzelfde.

Art. 134 noemt in plaats van *plaatselijke*, *gemeente*-besturen.

Art. 135 blijft.

Art. 136 wordt: »Zij regelt ook het opmaken der begrootingen en het opnemen en sluiten der plaatselijke rekeningen."

Art. 137 wordt: De gemelde besturen *kunnen* in plaats van *mogen*.

HOOFDSTUK V. (*Van de Justitie.*)

Art. 139 1e *alinea* voor: *strafvordering* bijgekomen het woordje *van*; 3e alinea het woord *verschillen* veranderd in *geschillen*.

Art. 140 aldus gewijzigd: »Niemand kan van zijn eigendom worden ontzet, dan ten algemeenen nutte en tegen voorafgaande schadeloosstelling.

»Die wet verklaart vooraf dat het algemeen nut de onteigening vordert.

»Eene algemeene wet regelt de uitzondering op het vereischte van zoodanige verklaring ten behoeve van vestinggebouw en den aanleg, het herstel of onderhoud van dijken, bij besmetting en andere dringende omstandigheden.

»De bovengenoemde vereischten van voorafgaande verklaring door eene wet, en van voorafgaande schadeloosstelling kunnen niet worden ingeroepen wanneer oorlog, brand of watersnood, eene onverwijlde inbezitneming vorderen. Het regt van den onteigende op schadeloosstelling wordt hierdoor echter niet verkort."

Art. 141 laatste *alinea* voor: *politische regten*, het woord *burgerschaps-regten*.

Art. 142 voor: *regtbanken* de woorden *regterlijke collegien.*

Art. 144 voor: de gevallen *bij* de wet, de gevallen *in* de wet.

Art. 145 voor: *mogt worden* gearresteerd, *is* gearresteerd.

Art. 146 aldus gewijzigd: »Niemand mag de woning eens ingezeten diens ondanks binnentreden, dan op last eener magt, door de wet bevoegd verklaard dien last te geven, en volgens de vormen in die wet bepaald."

Art. 147 voor: *ten zij* op last des regters in de gevallen *bij* de wet omschreven, *behalve* op last des regters in de gevallen *in* de wet omschreven.

Art. 148 voor: *ten* straf, *als* straf.

Het opschrift van de Tweede Afdeeling van het Vde Hoofdstuk der Grondwet wordt veranderd als volgt:

Van den Hoogen Raad en de Regterlijke Collegien.

Art. 151 voor: *de departementen van algemeen bestuur*, de ministeriëele departementen.

Art. 152 voor: Bij de wet wordt bepaald: de wet bepaalt.

Art. 155 1e *alinea* aldus gewijzigd: »De leden en de procureur-generaal bij den Hoogen Raad, de leden van de geregtshoven, zoo die er zijn, en van de regtbanken van eersten aanleg, worden voor hun leven aangesteld.

2e *alinea* voor: *bij* regterlijke uitspraken, *door* regterlijke uitspraken.

HOOFDSTUK VI. (*Van de Godsdienst.*)

Art. 158 voor: *politische voorregten*, *burgerschapsregten.*

Art. 159 aldus gewijzigd: »Alle openbare godsdienstoefening binnen gebouwen en besloten plaatsen wordt toegelaten, behoudens de noodige maatregelen ter verzekering der openbare orde en rust.

»Onder dezelfde bepaling blijft de openbare godsdienstoefening buiten de gebouwen en besloten plaatsen geoorloofd, waar zij thans naar de wetten en reglementen is toegelaten."

Art. 162 aldus gewijzigd: »De tusschenkomst der Regering wordt niet vereischt bij de briefwisseling met de hoofden der onderscheidene kerkgenootschappen, noch, behoudens verantwoordelijkheid volgens de wet, bij de afkondiging van kerkelijke voorschriften."

HOOFDSTUK VII. (*Van de Financien.*)

Art. 165 aldus gewijzigd: »De verbindtenissen van den Staat jegens zijne schuldeischers worden gewaarborgd. De schuld wordt jaarlijks in overweging genomen ter bevordering der belangen van de schuldeischers van den Staat."

Art. 167 aldus omgewerkt: »Het gewigt, de gehalte en de waarde der muntspecien worden door de wet geregeld."

Art. 167 voor: *»questien*, *geschillen*, voor: *achtervolgens*, *volgens*, voor: *bij* de wet, *door* de wet. Bijgevoegd zijn de woorden: *De raden en generaalmeesters worden door den Koning benoemd.*"

Art. 168 voor: »Er *zal* eene Algemeene Rekenkamer *zijn*, er *is* eene Algemeene Rekenkamer; voor: zij zal worden belast, zij is belast; voor: *gedaan*, (2de *alinea*) *overgelegd.*"

HOOFDSTUK VIII. (*Van de defensie*)

Art. 171 voor: op de wijze *als* bij de wet *wordt* bepaald, op de wijze *in* de wet bepaald.

Art. 172 voor: *in hun twintigste jaar zijn*: *hun twintigste jaar zijn* ingetreden, bijgevoegd zijn de woorden: *De inschrijving geschiedt een jaar te voren.*

Art. 173 2e alinea tusschen gevoegd: »Voor hen die in de zeedienst worden opgenomen, wordt een korter diensttijd door de wet bepaald;" 3e alinea achter het woord oorlog, bijgevoegd de woorden, »of in andere buitengewone omstandigheden."

Art. 174. Eene 2e alinea bijgevoegd: »De ligting van het loopende jaar kan tot eerste oefening hoogstens twaalf maanden onder de wapenen gehouden worden."

Art. 175 1e alinea voor: de *geheele* militie, de militie *hetzij geheel hetzij ten deele*, 2e alinea het woord *geheele* insgelijks weggelaten.

Art. 178 3e alinea zoo door onvoorziene omstandigheden enz. aldus gewijzigd: »Het rijk verleent daarvoor schadeloosstelling op den voet in de reglementen bepaald."

Art. 179 1e alinea: Het woord *plaatselijke* voor *gemeenten* valt weg. In de 2e alinea bijgevoegd achter het woord vaderland: »en ten allen tijde tot behoud der inwendige rust."

Art. 180 aldus gewijzigd: »De sterkte en inrigting der militie en der schutterijen worden geregeld door de wet."

HOOFDSTUK IX. (*Van den Waterstaat.*)

Hierbij komt nog een nieuw artikel:

»De Provinciale Staten hebben binnen hunne provinciën het toezigt op alle wateren, bruggen, wegen, waterwerken en waterschappen; zij zijn bevoegd onder goedkeuring des Konings, in de bestaande inrigtingen en reglementen der waterschappen, behoudens de bepalingen der twee voorgaande artikelen, veranderingen te maken. Deze waterschappen kunnen aan de Staten voordragten tot zulke veranderingen doen."

De art. 214—223 der bestaande Grondwet zullen wegvallen.

HOOFDSTUK X. (*Van het onderwijs en het armbestuur.*)

Het Art. over het onderwijs wordt aldus veranderd: »De inrigting van het openbaar onderwijs wordt, met eerbiediging van ieders godsdienstige begrippen, door de wet geregeld.

»Het geven van onderwijs is vrij, behoudens het toezigt der overheid, en bovendien, voor zoover het middelbaar en lager onderwijs betreft, behoudens het onderzoek naar de bekwaamheid en zedelijkheid des onderwijzers; het een en ander door de wet te regelen.

»De Koning doet van den staat der hooge-, middelbare en lagere scholen jaarlijks een uitvoerig verslag aan de Staten-Generaal geven."

HOOFDSTUK XI. (*Van de veranderingen en bijvoegselen.*)

Artikel 185 aldus gewijzigd: »Ingeval de Grondwet eenige verandering of bijvoeging behoeft, wordt zulks door eene wet verklaard, en de verandering of bijvoeging zelve duidelijk aangewezen en uitgedrukt."

Art. 186 voor de woorden: Tweede Kamer, *Kamers*, voor: *beide Kamers*, *de bestaande.*"

Art. 187 voor de woorden: *de nieuwe* Kamers, den Kamers. — Voorts is eene 2de *alinea* ingevoegd luidende: »De Koning benoemt den voorzitter."

HOOFDSTUK XII. (*additioneele bepalingen.*)

Art. 2. De 2e alinea »Alle wetten enz" is door twee nieuwe artikels vervangen luidende aldus: »Allen, die uit kracht der bepalingen van de Grondwet of van andere wetten, voor hun leven waren aangesteld, en wier betrekking ten gevolge der herziening of der uit kracht daarvan in te voeren orde komt te vervallen, blijven twee derden genieten der vaste jaarwedde of retributie hun, onder welken naam ook, verleend.

»Tot eene nieuwe betrekking geroepen, genieten zij daarenboven een vierde der op die betrekking gestelde bezoldiging; tenzij deze bezoldiging meer bedragen dan de bovengenoemde twee derden, in welk geval zij die bezoldiging zonder meer genieten."

Art. 3. »Alle op het oogenblik der afkondiging van de veranderingen in de Grondwet verbindende wetten, reglementen en besluiten worden gehandhaafd, tot dat zij, overeenkomstig de nieuwe grondwettige orde, achtervolgens door andere worden vervangen."

Art. 4. in plaats van de woorden: *»worden zonder schadeloosstelling*" te stellen: *»tot openbare betrekkingen zijn.*" De 2e. *alinea* aldus gewijzigd: »De opheffing der overige heerlijke regten en de schadeloosstelling der eigenaren kunnen door de wet worden vastgesteld en geregeld."

Art. 5. Voor het woord *gemeente-wet* weggelaten het woord: *plaatselijke.* 2e. *alinea* achter het woord »armbestuur" ingelascht de woorden: »en tot uitoefening van het regt van vereeniging en vergadering." Voorts eene 3e. *alinea* bijgevoegd, luidende: »De wetten op het beleid der regering in de kolonien worden binnen drie jaren na de afkondiging dezer veranderingen in de Grondwet, voorgedragen."

Voorloopig Kies-Reglement.

Art. 1 voor: *bij* de afkondiging; achter het woord bestaan zijn bijgevoegd de woorden: »met de dag der opening der nieuwe kamers." — Voorts is eene 2e alinea bijgevoegd, luidende: »De afkondiging wordt geacht plaats te hebben plaats gehad op den dag der uitgifte van het *Staatsblad* waarin deze veranderingen zijn opgenomen."

Art. 2. De cijfers 68 in 66 (tweede k.) en 34 in 33 (eerste k.) veranderd. — Voor het woord *reglementen* ingevoegd het woord *bestaande.* — Voorts eene 2e alinea bijgevoegd elders luidende: »Geene redenen van uitsluiting komen in aanmerking, dan die in art. 3 der reglementen voor het bestuur der steden en in art. 21 der reglementen omtrent de zamenstelling der Staten van de provinciën ten opzigte der stemgeregtigden zijn vastgesteld."

Art. 3 is aldus gewijzigd: »Terstond na de afkondiging boven gemeld, houden de hoofden der plaatselijke besturen zich bezig met de herziening der laatst vastgestelde lijsten van hen, die de vereischten bezitten om tot kiezers te worden benoemd. Zij doen die herzien, en vòòr den vijftienden dag na gemelde afkondiging ter inzage van het publick leggen."

Art. 4 voor: *vijf* dagen, *acht* dagen.

Art. 5 de opene plaats met ...... aangeduid, ingevuld door »veertigsten dag na de afkondiging in Art. 1 vermeld;" achter *gelegd*, is gevoegd: *met bekendmaking daarvan.*

Art. 6 voor: *onmiddellijk*, *binnen vierentwintig uren.*

Art. 7 de opene plaats ...... ingevuld door: »voor den vijftigsten dag na de afkondiging in Art. 1 vermeld. Voorts is ingevoegd eene 2de *alinea*, aldus luidende: »De Gedeputeerde Staten kunnen, ten gerieve der

…, ouder kiesdistricten aanwijzen. Het openen der …biljetten geschiedt echter alleen in de hoofdplaats … kiesdistricten."

Art. 9 2e *alinea* voor: »de kiesvergadering kan;" de …woordig zijnde kiezers kunnen."

Art. 13 achter het woord »wordt" is gevoegd: be…dens het bepaalde in alinea 2 van art. 7." Het cij… der districten voor Noord-Braband verandert van 4 …5, waardoor het totaal wordt **34 voor 33.**

Art. 19 2e alinea: »De schatpligtigheid, enz." vervalt.

Art. 20 is aldus gewijzigd: »Verkiesbaarheid tot lid … Eerste Kamer vereischt het bezit derzelfde voor…waarden, en daarteboven dat men in 's Rijks directe …lastingen, met uitzondering van het patentregt, in …hoofdsom en rijks-opcenten ten minste tusschen *f* 500 … *f* 1200 drage, naar de provinciale onderscheiding, … bijgevoegde tabel aangewezen. Namelijk in:

»Zuid- en Noord-Holland en Vriesland . . *f* 1200
»Utrecht en Zeeland . . . . » 1000
»Gelderland en Limburg . . . . . . » 800
»Noord-Braband en Overijssel. . . . . » 700
»Groningen . . . . » 600
»Drenthe. . . . . » 500

Art. 22 de opene plaats ….. ingevuld met »acht."

Art. 23 de opene plaats …. ingevuld met »acht."

Art. 24 de opene plaats …. ingevuld met »vijftien… dag na afloop van den termijn in het vorig artikel …paald."

Art. 25 vervalt en wordt vervangen door twee nieuwe artikelen aldus luidende: »Voor de opening der Eerste Kamer van de Staten-Generaal benoemt de Koning haren voorzitter.

»Bij het openen der Tweede Kamer bekleedt de oudste van jaren den voorzittersstoel.

»In beide Kamers benoemen de voorzitters drie commissien, elke van drie leden, tot onderzoek der geloofsbrieven. Na afloop van dat onderzoek in de Tweede Kamer, althans zooveel het zonder uitstel kan worden ten einde gebragt, maakt deze Kamer, uit de toegelatene afgevaardigden zamengesteld, eene lijst op van drie leden, aan den Koning ter benoeming van haren voorzitter aan te bieden.

»Beide Kamers houden zich, tot dat zij nieuwe bepalingen hebben vastgesteld, aan de laatst vastgestelde reglementen van orde der vorige Kamers.

»Art. 26. Aan de gedeputeerde Staten der onderscheidene provincien wordt overgelaten, alle zoodanige maatregelen te nemen, als tot rigtige uitvoering van dit voorloopig kiesreglement vereischt worden."

Bij elk der wetsontwerpen is gevoegd eene memorie, waarin de voorgedragen bepalingen worden toegelicht en …dren gezet.

Wij laten hier al dadelijk volgen de memorie, behoorende bij de hoofdstukken VI van *de Godsdienst* en X van *het Onderwijs en Armbestuur.* Derzelver inhoud is van het uiterste belang.

HOOFDSTUK VI. (*Van de Godsdienst:*)

Het is met vertrouwen dat de Regering tot de toelichting van dit wetsontwerp overgaat. Zij heeft het bewustzijn zich ten aanzien van de godsdienst op het onafhankelijk standpunt te hebben geplaatst, hetwelk haar past Zij heeft het bewustzijn, jegens allen regtvaardig, jegens niemand zwak te zijn geweest.

De betrekking van den mensch tot het Opperwezen, zijn geloof in en zijn vertrouwen op Hetzelve; de behoefte om, als alles ontvalt, zijnen troost in de godsdienst te zoeken; de vormen waarin elk in gemoede meent dat het Opperwezen zich geopenbaard heeft of nog openbaart, dat alles is zoo eerbiedwaardig, zoo heilig, dat geene regering daarin eene roekelooze hand mag slaan, maar zich, ieders vrijheid zooveel mogelijk ontziende, tot matiging en beteugeling moet bepalen, opdat de openbare orde en rust niet gestoord worden.

De Regering acht zich gelukkig ten opzigte der geheele grondwetsherziening de algemeene meening te hebben geraadpleegd, maar zij acht zich dit in het bijzonder, wanneer zij het oog slaat op de onderscheidene verzoekschriften, waarin over het hoofdstuk der Grondwet betreffende de godsdienst is gehandeld.

De Regering heeft zich ten nutte gemaakt de wenken haar gegeven, om, bij de groote verscheidenheid van kerkgenootschappen hier te lande, de orde bij de openbare uitoefening van de godsdienst te bewaren. Maar zij heeft tevens afgewezen den eisch om, waar men voor zich vrijheid vroeg, beperking voor andersdenkenden daar te stellen.

Art. 188 der Grondwet hield een voorschrift in, dat geen wettigen waarborg behoeft. Het doel daarvan was gewis ruimer dan eene bloote vrijheid van denken toe te laten. Het ruimer denkbeeld dat er in opgesloten lag om zijne godsdienstige meeningen met volkomen vrijheid te kunnen belijden, is nu uitgedrukt. Het vestigt een beginsel van vrijheid, dat redelijkerwijze aan niemand mag worden ontnomen. Hij, die eene andere bepaling zoude verlangen, eischt de vrijheid voor zich, betwist ze aan andersdenkenden. Zoodanige leer kon niet opgenomen worden bij eene grondwets-herziening, waarvan het doel is, om, behoudens de orde, de vrijheid van allen zoo veel mogelijk uit te breiden.

In art. 189 der Grondwet werd aan alle *godsdienstige gezindheden* gelijke bescherming verleend. Die uitdrukking van »gezindheden" was zeer onbestemd. Zij liet, als het ware, even als art 188, de bedoeling in het duister. De Regering brengt licht in de wetten, en het is daarom dat de woorden: *godsdienstige gezindheden* in dat van „kerkgenootschappen" zijn veranderd.

In art. 190 der Grondwet zijn de woorden *politieke voorregten* veranderd in dat van „burgerschaps-regten" vermits er thans geene rede meer van voorregten kan zijn, daar de regten der ingezetenen in algemeene trekken door de wetten worden vastgesteld.

Van meer belang intusschen zijn de bepalingen over de openbare godsdienstoefening en de verkondiging van kerkelijke voorschriften, zonder voorafgaande censuur.

De Regering heeft, ten aanzien van het eerste punt, met aandacht overwogen, of het oorspronkelijke ontwerp van herziening waarlijk aanleiding konde geven tot openbare godsdienstoefening op openbare plaatsen en wegen, of daaruit spanning en onrust konden geboren worden. Zij heeft geoordeeld hieromtrent allen twijfel te moeten wegnemen, en daardoor gewis veler wensch te bevredigen.

In den regel is nu alle openbare godsdienstoefening alleen toegelaten binnen gebouwen en besloten plaatsen, terwijl alleen dáár, waar zulks thans naar de wetten en reglementen in gebruik is, de godsdienstoefening ook buiten de gebouwen is geoorloofd, opdat aan geen verkregen regten, met omzigtigheid en beleid toegestaan, zou worden te kort gedaan.

Maar zoo de Regering van de eene zijde heeft gehoor gegeven aan de wenschen van hen, die verzekering verlangden tegen alle botsing tusschen de onderscheidene kerkgenootschappen, zij heeft van de andere zijde den eisch afgewezen om aan andersdenkenden eene voorloopige censuur op te leggen, welke geheel in strijd is met alle overige beginselen der Grondwet, en een wapen zoude zijn in de hand van de Regering, waarmede zij zich wel zoude kunnen kwetsen, maar niet verdedigen

Hoe? In een land, waar zoo vele genootschappen bestaan die buitenlandsche betrekkingen aanknoopen, waaronder er zelfs zijn, wier handelingen met den sluijer van het geheim zijn bedekt, zoude men het godsdienstig begrip van ruim een derde der ingezetenen aan banden willen hebben gelegd, welke de Regering willekeurig zou kunnen inkrimpen of uitrekken!

Het is eene leerstelling van een groot deel der ingezetenen, dat het Hoofd hunner kerk de voortdurende vertegenwoordiger van het geestelijk beginsel is, door den Stichter hunner leer gevestigd, en dat zij met zekerheid kunnen berusten in de uitspraken, die dat Hoofd hunner kerk over kerkelijke aangelegenheden doet. Die uitspraken moeten zij, naar hunne leer, ongeschonden uit de hand hunner priesters vernemen. Met welk regt zou nu in een Staat, waarin alle kerkgenootschappen gelijke bescherming genieten, de Regering zich de magt toekennen om die uitspraken vooraf te onderzoeken; terug te houden degenen die haar minder aangenaam waren; ze te wijzigen en te verminken, en dat willekeurig, zonder regel of vasten grond van beoordeeling?

Neen! Er staat naast geschreven: „De Koning waakt, dat alle kerkgenootschappen zich houden binnen de palen van gehoorzaamheid aan de wetten van den Staat," zoo als er geschreven staat, dat alle ingezetenen en zedelijke ligchamen binnen die palen moeten blijven, zonder daarom aan iemand de verpligting op te leggen, om, voordat hij eene daad pleegt, voordat hij een woord spreekt, schrijft of drukt, daarop de goedkeuring van het gezag te vragen. Het waken der Regering, dat allen blijven binnen de palen der wet, bestaat in het beteugelen van hen, die buiten deze palen gaan, niet in het vlechten van banden, opdat zij dezelve niet zouden kunnen overschrijden.

Als het bedoelde kerkgenootschap vraagt, om, zonder voorloopige censuur, met hare hoofden briefwisseling te houden, en zonder voorloopige censuur hare kerkelijke voorschriften af te kondigen, vraagt het slechts die vrijheid van godsdienstoefening, welke hare leer behoeft. En, als andersdenkenden de Regering den last willen opleggen, om preventive maatregelen tegen deze vrijheid te nemen, vragen zij geene vrijheid meer voor zich, maar eene beteugeling voor anderen, welke zij voor zich zouden verwerpen. Daaraan mag de Regering geen gehoor geven.

En, wat zou de Regering met dat gevaarlijk wapen doen? Indien zij er met gestrengheid gebruik van maakt, indien zij verwerpt al datgene wat, bij ver gezochte gevolgtrekking, nadeelig zou kunnen werken, zal alle vrijheid van verkeer tusschen de hoofden van het kerkgenootschap en de leeken belemmerd zijn, en er is religie-haat en religie-oorlog uit te voorzien. Indien de Regering daarentegen mild is in het toelaten der afkondigingen, en uit die afkondigingen vloeijen inderdaad ongeregeldheden voort, dan is zij de deelgenoote van de oorzaken dier ongeregeldheden en onmagtig om ze te beteugelen.

Het placet is alzoo in de hand der Regering een wapen, dat haar in hare roeping om orde en rust te bewaren, slecht verdedigt, maar dreigt haar zelve te kwetsen.

Het is hier als in de meeste maatschappelijke zaken: het goede, het nuttige, het doelmatige zijn onderdeelen of gevolgen van hetgeen regtvaardig is.

De Regering, die hier tegenstand biedt aan de weinig beradene wenschen van hen, die andersdenkenden aan banden willen leggen, buiten de onderdrukking van elke overtreding der wet, toont hierdoor dat zij onder geen geestelijk gezag hoegenaamd wil bukken, en dat zij, als het noodig is, ten aanzien van allen, zonder onderscheid, genoegzame kracht zal weten te ontwikkelen om alle genootschappen binnen de palen van gehoorzaamheid aan de wetten te houden.

De Raad van Ministers,
D. DONKER CURTIUS, *tijdelijk Voorzitter.*

HOOFDSTUK X. (*Van het Onderwijs en het Armbestuur.*)

Ook bij de voordragt van dit wets-ontwerp mag de Regering zich verheugen de aandacht op het Voorstel der Commissie van 17 Maart jl. te hebben gevestigd. Ofschoon toch de gevoelens ten opzigte van het onderwijs aanmerkelijk uiteenloopen; sommigen eene volkomene vrijheid wenschen; anderen alleen aan de Regering het beheer over het onderwijs willen hebben toegekend; weder anderen hemelhoog verheffen de wet van 1806 en de uitkomsten die dezelve heeft opgeleverd; nog anderen die wet als een voortbrengsel van eenen reactionnairen geest verwerpen, en den lof, aan het lager onderwijs hier te lande gegeven, als overdreven beschouwen; — ofschoon sommigen in het voorstel der Commissie de zaden van tweedragt en religiehaat zien; anderen daarentegen het middel om nuttigen vooruitgang te bevorderen en alle spanning weg te ruimen, — zoo heeft toch de Regering de overtuiging gekregen, dat zij door het ontwerp, zoo als het thans gewijzigd wordt aangeboden, den middenweg heeft gekozen, welke tot bevrediging kan leiden, indien slechts de grondslagen, hier gelegd, met beleid worden ontwikkeld.

De inrigting van het openbaar onderwijs wordt, zoo luidt nu het 2de artikel van het ontwerp van wet, met eerbiediging van ieders godsdienstige begrippen, door de wet geregeld. Dat wil zeggen: er zal een openbaar onderwijs zijn, dat zich niet begeeft op het terrein der godsdienstige begrippen, en de inrigting van dat onderwijs zal door de wet worden geregeld; dat wil zeggen: zal uitgaan van het gezag.

Tegenover dit openbaar onderwijs, door den Staat ingesteld, aangekweekt, aanbevolen en beschermd, zal intusschen overstaan het regt voor elk, die, naar regelen door de wet te stellen, van zijne bekwaamheid en zedelijkheid kan doen blijken, om vrijelijk zijne kundigheden aan anderen mede te deelen

Tegenover dat openbaar onderwijs, van het gezag uitgaande, zal overstaan het regt der ouders om naar hunne begrippen de opvoeding hunner kinderen te regelen, en de ontwikkeling van hun verstand toe te vertrouwen aan hen, die, geheel onafhankelijk van het gezag, met bekwaamheid en zedelijkheid toegerust, de bevoegdheid tot het geven van onderwijs hebben verkregen.

Dit vrij onderwijs blijft echter onderworpen aan billijk toezigt der overheid; en zoo is inderdaad gewaakt voor het regt der ouders om in het kiezen van leermeesters aan geen dwang onderworpen te zijn.

Er is meer in het voorstel der Regering

Had zij uitsluitend het regt om onderrigt te doen geven, dan ware er inderdaad een monopolie ontstaan, een regt van uitsluiting, en dat was, men moet het erkennen, de strekking der wet van 1806

De Regering haalt dit niet aan om eene onbepaalde afkeuring dier wet aan den dag te leggen Neen, het is waarschijnlijk dat te dier tijd de invoering van een stelsel van opvoeding, hetwelk uitsluiting tot grondslag nam, noodzakelijk was. Vele en belangrijke instellingen zijn bij derzelver geboorte op uitsluitende regten gevestigd geworden; hebben daardoor vastheid gekregen om later de banden af te werpen, welke veranderde tijds-omstandigheden niet meer noodzakelijk maken.

Uitsluiting leidt op den duur tot routine en tot een blind volgen van gezag: beide gevaarlijke klippen, die vooral dan vermeden moeten worden, wanneer van alle zijden in allen wrijving en vooruitgang plaats hebben

De Regering, zij erkent het gaarne, gaat nu af van een stelsel, dat vooral in den aanvang goede vruchten heeft gedragen; maar dat stelsel was reeds geknakt en ondermijnd, zoodat de overgang tot een nieuw eene noodzakelijkheid is geworden.

De inrigting van het onderwijs naar de wet van 1806 heeft misschien ten dien tijde verdraagzaamheid gesticht: zij doet het thans niet meer.

Thans ziet men er dwang in, dien men er bevorens niet in schijnt te hebben gezien.

Dwang nu wekt mistrouwen op, en uit mistrouwen kan geen verdraagzaamheid geboren worden. Het is dus de pligt der Regering dat mistrouwen weg te nemen, opdat de ingezetenen, hoe uitsluitend ook in hunne godsdienstige begrippen, als staatsburgers verdraagzaam worden. Het is nood, het is pligt terug te komen van een stelsel, dat men reeds, om den vrede te bewaren, heeft ondermijnd.

Men behoeft toch slechts een oog te slaan in het veelbesproken koninklijk besluit van 2 Januarij 1842, om de overtuiging te erlangen, dat nu reeds sedert *zes* jaren de wet van 1806 geheel mank gaat. Bij dat besluit toch is het schooltoezigt verbrokkeld; de schoolboeken zijn aan de censuur van geestelijken, van tegenover elkander staande kerkgenootschappen onderworpen. En of er iets aan ontbrak, is er bij bepaald, dat *ceteris paribus* op de godsdienstige gezindheid des onderwijzers acht moest worden geslagen.

Neen, dergelijk mank stelsel voldoet noch aan de bedoelingen van hen die de wet van 1806 ontwierpen, noch aan de begeerte der ouders die met warmte de opleiding hunner kinderen omhelzen. Het voldoet niet aan hen, die op de scholen, bij het aanleeren van algemeene kundigheden, de godsdienstige begrippen willen hebben op zijde gesteld, en het voldoet nog veel minder aan hen, die verlangen dat de godsdienstige ontwikkeling van de eerste jeugd af gepaard ga met het verkrijgen van kundigheden. Voor deze laatsten zelfs is het onregtvaardig.

Nu, daarentegen, wanneer het wets-ontwerp der Regering wordt aangenomen, kan er voldoening voor allen zijn: want er kan zijn een openbaar onderwijs, waarbij eens ieders godsdienstige begrippen worden geëerbiedigd, en een vrij onderwijs, dat bij sommigen, op den grond van eene bepaalde leer kan zijn gevestigd, bij anderen op eene mededinging met het openbaar onderwijs berust, en zoo doende ijver, inspanning en verbetering uitlokt,

De wijziging in het 3 art. van dit wets-ontwerp (over het armbestuur heeft geene bijzondere toelichting noodig. Hier is slechts, zoo als op meer plaatsen, de rede der wet weggelaten.

De Raad van Ministers,
D. DONKER CURTIUS, *tijdelijk Voorzitter.*

Wij kunnen met zekerheid onzen lezers berigten, dat hetzelfde adres, dat door de geestelijken van Noord-Holland, Utrecht en Gelderland naar de Tweede Kamer is verzonden (zie ons N°. 356) ook door de geestelijken van het dekanaat Amstelland onderteekend is geworden.

Gisteren heeft het Provinciaal Hof van Noord-Holland uitspraak gedaan in de zaak der 19 beschuldigden van 24 Maart. De drie vreemde communisten benevens 6 andere beschuldigden zijn vrijgesproken; De overige zijn, wegens plundering en vernieling van roerende goederen, met gemeenerhand, of wegens medepligtigheid daaraan, deels tot schavot- en tuchthuisstraffen, deels eenvoudig tot gevangenisstraf gecondemneerd.

Om nog een klein staaltje te leveren hoe de armoede in Friesland *vooruit gaat* is dienende dat in ter N…, een dorp van 1200 zielen in de Grietenij West-Dongeradeel dit jaar niet minder dan *f* 9030 aan zoogenaamd armengeld moet betaald worden, [illegible] *f* 400 tot 700 [illegible]

8 à 10 die *f* 200 enz. moeten betalen, te Peesens is o. a. een boer, die eigenlijk *f* 2100 zou moeten bijdragen, maar hij is er gratieuselijk afgekomen voor *f* 1200; de overige boeren betalen naar evenredigheid.

Te Dockum is het met den stedelijken omslag niet beter gesteld; daar betaalt N°. 1 de niet geringe som van *f* 772,50 (een Katholijk) N°. 2 betaalt *f* 336,25; tot de derde klasse behooren drie personen ieder à *f* 154,50; tot de vierde vijf personen ieder à *f* 123,60. Vervolgens heeft men nog eenige der tusschenklasse tot men aan de zoogenaamde burger of neringdoende klasse komt welker getal legio is en die begunstigd is met een biljetje van *f* 30,90, tot men eindelijk afdaalt tot den geringsten arbeider, - allen in klassen goed verdeeld; zelfs die, welke men over het hoofd gezien had staan op een lijstje achteraan.

Behalve dat zijn de ingezetenen nog begunstigd met eene stedelijke belasting of ettelijke opcenten op de wijn à *f* 8 het vat, gedisteleerd *f* 15 (buiten de opcenten en zegelgelden of provinciale opcenten); geslagt, gemaal, brandstoffen, enz. omdat die artikelen door het Rijk niet belast zijn?!

Te Holwers werden nu kort geleden de witte en groene Erwten ten behoeve van het Armhuis aanbesteed, de eerste voor *f* 9½ de laatste voor *f* 10½ de mud, terwijl de markt te Leeuwarden opdat tijdstip *f* 6 en *f* 8 was, zeker ook al .... uit weelde of om de vlugge betaling.

's GRAVENHAGE, 20 Junij. De Tweede Kamer heeft het voorstel tot grondwets herziening naar de afdeelingen van Maart en April verzonden.

Is ingekomen eene Koninklijke boodschap, ten geleide van een wets ontwerp tot afschaffing der straffen van geeseling en brandmerk. Wordt naar de afdeelingen verzonden.

Wordt voorgelezen eene lijst van ontvangen verzoekschriften meest alle betrekking hebbende op de herziening der grondwet. Zij worden naar de commissie verzonden, die deswege nader verslag zal doen.

BUITENLANDSCHE BERIGTEN.

Uit hoofde van het gewigt en de uitgebreidheid der stoffe van het binnenland, zien wij ons genoodzaakt voor heden de buitenlandsche berigten, die trouwens weinig opmerkelijke feiten behelzen, in een kort overzigt zaam te vatten.

In de nationale vergadering te Parijs heeft de heer Marrast het ontwerp van constitutie voorgelezen. (De hoofdpunten zullen wij in ons volgend No. mededeelen.) De tijdingen uit de departementen luiden iets gunstiger. Ook de hoofdstad zelve schijnt een rustiger aanzien te hebben. Intusschen blijft men met bezorgdheid het monstermaal der 20,000 werklieden te gemoet zien.

De laatste vergadering van het committé van het openbaar onderwijs heeft zich eenparig geuit voor de toepassing der vrijheid op de ruimste schaal zonder preventieve maatregelen of voorafgaande magtiging, maar slechts repressieve bepalingen met een rijks toezigt door personen, vreemd aan eenig bijzonder vak. Deze beginselen zullen de grondslag uitmaken van een door de regering bij de vergadering in te dienen decreet.

Uit Innsbruck wordt, dd. 15 Junij, gemeld: Ten gevolge eener verkoeling is de keizer sedert eenige dagen lijdend, zoodat hij geene audientie kan verleenen.

Te Berlijn worden steeds donkerder. De minister von Arnim, de eenige man, die gezegd wordt, de revolutionairen in toom te houden treedt af. Wie hem vervangen zal is nog onbekend. De heer von Schleinitz heeft de portefeuille van buitenl. zaken geweigerd. De heer Milde zijn de binnenl. zaken aangeboden, doch zijne positie in de revolutie-kwestie belet hem thans op te treden. Averswald vervangt Schwerin voor eeredienst en onderwijs. Voor buitenl. zaken heeft von Usedom de grootste kans. De commissie voor het adres in antwoord op de troonrede zouden 18 daarmede gereed zijn.

In Maintz zijn 150 jonge lieden voor Hecker geworven. Twee der wervers zijn in hechtenis genomen. — De Keizer van Oostenrijk staat weder onder den invloed der camarilla. Hij zal nog zoo spoedig niet naar Weenen terugkeeren. — In Praag woedt de opstand voort. De strijd heeft zich vernieuwd en de stad is den 16 andermaal gebombardeerd geworden. Alle gruwelen van den krijg worden met Hussitenwoede uitgeoefend. Te Pest telden de Italianen 2 dooden en 8 gewonden. Zij hebben de wapens nedergelegd en op stoombooten de stad verlaten. De Hongaren telden 7 dooden en 13 zwaar gewonden. Er zijn omstreeks 1000 schoten gevallen.

Te Rome is de goede verstandhouding tusschen den paus en het ministerie hersteld. Z. H. heeft zich volmondig voor de zaak der voorutgang verklaard. Het vertrouwen is hersteld. Geheel Rome juicht.

In den namiddag van den 10 Junij heeft koning Karel-Albert de acte van vereeniging van Lombardije met het koningrijk Sardinië geteekend, welke hem door den heer Casati en twee andere leden van het provisioneel bestuur is gebragt.

Het bevestigt zich dat Vicenza na een bombardement van 12 uren is bezweken. Durando trok met krijgseer af. De inname heeft den Oostenrijkers 5000 man gekost.

Karel-Albert, die ofschoon te laat Vicenza te hulp kwam, trok op het vernemen van de inname van de stad op Verona los, alwaar Radetzky zich met 10.000 man troepen opsloot. Dáár zal waarschijnlijk de strijd der onafhankelijkheid van Italië worden beslist. Treviso is door de Oostenrijkers opgeëischt.

Oostentrijk schijnt meer en meer genegen om eene schikking te treffen.

BURGERLIJKE STAND.

AMSTERDAM, 21 Junij.

BEVALLEN (19 Junij): M. van Kampen, geb. Doijer, D. — (20 Junij): P. A. v. Marken, geb. van Voorthuijzen, Z.

OVERLEDEN (18 Junij): J. Banté, 46 j.

HANDELSBERIGTEN.

AMSTERDAM, 21 Junij.

GRAANMARKT.

Tarwe 128, 130 ℔ b. Pools. *f* 277, 280, 286; 131, 132 ℔ Rost. *f* 243, 246; 133, 134 ℔ Mecklenb. *f* 246, 249; 128 ℔ Zeeuws. *f* 228; 131 ℔ Gron. *f* 215; 128 ℔ o. b. Pools. *f* 300, Poolsche lager afgegeven en roode Tarwe tot vorige prijzen.

Rogge in een doen met weinig handel. 126 ℔ Pommer. *f* 162; 121 ℔ Mechlenb *f* 147; 122 ℔ Holsteins. *f* 142.

Garst inlandsche lager afgegeven, buitenlandsche zonder handel; 94, 96, 99 ℔ Vriess. Winter *f* 96, 99, 102.

Haver en *Boekweit* zonder handel.

Op 9 vaten Olie Sept en Oct. 58. *Lijnzaad* een doen; 107, 108 ℔ Egyptisch *f* 249. *Raapolie* per 6 w. *f* 35½; Vliegend *f* 34½; primo Sept *f* 33¼, ⅜; Oct. *f* 35½, ⅝; Nov. *f* 33⅜, ¾; Dec. *f* 34. *Lijnolie* per 6 w. 27½, Vliegend *f* 26½. *Hennepolie* per 6/w. *f* 36; Vliegend 35.

PRIJS-COURANT DER EFFECTEN.

			20 JUNIJ 4½ u. gebl.	21 JUNIJ 4½ u.			gebl.
NEDERL., Werkel. Sch. à	2½	pCt.	42	42 1/16	a	42¼	42¼
Dito Dito	3	•	48½	48⅜	•	48¼	48 1/16
Dito Dito op resc.	3	•			•		
Dito Dito	4	•	64 1/16	64 1/16	•	64¼	64 5/16
O. I. Leening	4	•		62⅛	•		
Amortis. Syndic.	3½	•	62⅝	62⅞	•		
Handel-Maatschappij	4½	•		122½	•		
Haarlemmermeer	5	•			•		
Aand. Rijn-Spoorweg	4½	•			•		
Aand. Holl. S. M.	4½	•			•		
BELGIE,	4½	•			•		
Dito	2½	•			•		
Dito bij Rotschild	2½	•	31½		•		
SPANJE, L. bij Ard. van 85 £	5	•	9⅜	9 3/16	•		
Dito Dito van 510 £	5	•	9 5/16	9⅛	•	9¼	9 5/16
Dito bij Dito onb. st.	5	•		9	•		
Dito	3	•	23	23¼	•	23½	23½
Dito Binnenl. à 6 m.	3	•	16¼	16	•	16⅜	16⅜
Coupons Ardoins		•	6 7/16	6¼	•	6⅜	
Passive		•		3	•	3⅛	
Deferred		•			•		
Fransche Uitgest.		•			•		
PORTUGAL, te Londen	3	•			•		
Dito Dito	4	•	14⅛	14¼	•		
Dito Binnenl. à 1 Conto	5	•			•		
RUSL. Ob. H. 1798 en 1816	5	•	92⅝	92¾	•	92⅞	
Dito Dito 1828 en 1829	5	•	92	92	•	92⅝	
Ct. b. d. 1831 en 1833	5	•	79	79¾	•	80	
Dito bij Hope	4	•	69½	69⅝	•	69¾	
Dito bij Stieglitz en C°.	4	•	69¼	69¼	•	69⅜	
Cert. te Hamburg	5	•	80¾		•		
Inschrijving in Assignat.	6	•	50⅛		•		
Cert. van Dito	6	•	50⅛		•		
POLEN, Certific.	4	•			•		
Dito Aand. met Loten fl 300		*f*			•		
Dito Dito fl 500		•			•		
AMERIKA, Phil. Bank	6	pCt			•		
Dito	5	•			•		
Dito Bank-Actiën					•		

Oostenrijk, Met. 5 pc. 53¾, 54, 54; 2½ pc. 27⅞, 28, 28; Braz. 5 pc. 67½; Mexico 5 pc. 14, Peru 6 pc. 16, 1/16

Wisselkoers.

2/m. Parijs 55½; Zigt Parijs 56; 2/m. Londen 11,87½; Zigt Londen 11,97½; 2/m. Hamburg 34⅜; Zigt Hamburg 34¾; 3/m Lissabon 40; 3/m. Porto 40; 2/m. Petersburg 1,68½.

PRIJZEN DER PERCEELEN,

Geveild op Maandag 19 Junij, in het O. Z. Heeren Logement

No. 1. Een Huis, Tuin en Erve, Keizersgracht, No. 2998; *f* 16900, — *f* 100.

2. Eene Stalling, Koetshuis en Erf, achter Perc No. 1, Kerkstraat, No. 3019; *f* 4950, *f* 50. (*f* 22000, *f* 100, Opgehouden.)

3. Een Koetshuis, Stalling en Erve, Spiegelstraat, No. 3216 en 3217; *f* 7450, — *f* 50, Opgehouden.

4. Een Huis, Tuin en Erf, Keizersgracht, No. 4; *f* 21000, *f* 100, Opgehouden.

6. Een Huis, Achterhuis en Erve, Doelenstraat, No. 2245; *f* 11400, — *f* 100, Opgehouden.

7. De Verfstoffen-Fabriek, Stalling, Koetshuis, mitsgaders Hout-Azijn-Fabriek, met vaste en losse Gereedschappen, Erven en Aanbehooren, te Bussum, in den nieuwen Eng; *f* 7400, — *f* 100, Opgehouden.

9. Twee Huizen en Erven, Spui, No. 3812; *f* 3725, — *f* 400, J. W. Meijer.

10. Een Huis, Tuin en Erve, aan den Amstelveenschen Weg, No. 1243 en 1244; *f* 1225, — *f* 14, C. H. Gijselman.

11. Een Huis, Achterhuis, Tuin en Erve, Kattenburgergracht, No. 634; *f* 2925, — *f* 275, H. Geyzelaar.

12. Drie achtste in het Pakhuis '*t Scheepje*, Brouwersgracht, No. 5584; *f* 625, — *f* 50, L. de Bull.

13. Een Huis en Erve, Amstel, No. 4700; *f* 5950, — *f* 20, Opgehouden.

14. Een Huis, Tuin en Erve, naast Perc. No. 13, No. 4708; *f* 2900, — *f* 20, Opgehouden.

15. Een Huis en Erve, benevens vijf Achterhuizen en Erven, Overtoom, No. 430; *f* 3950, — *f* 2, D. de Vriend

16. De Opstal van een Gebouw, Overtoom, No 277; *f* 900, Denzelfden.

17. Twee Huizen, Overtoom, in de dubbele Buurt, No. 1173 en 1174; *f* 325, — *f* 50, Denzelfden.

No. 5 en 8 zijn niet geveild.

NIEUWSTIJDINGEN, BETREFFENDE INTRESTBETALINGEN, UITLOTINGEN, GELDLEENINGEN, ENZ.

Van wege het Ministerie is het volgende bepaald betreffende de Rente-Betaling op het Grootboek der Nationale Schuld, rentende twee en een half ten honderd in het jaar, over het halfjaar, verschenen op den eersten Julij 1848, in de maand Julij 1848 en vervolgens:

Van Zaturdag den 1sten Julij 1848, tot Vrijdag den 7den Julij daaraanvolgende:	Van Maandag den 10den Julij 1848, tot Vrijdag den 14den Julij daaraanvolgende:
Op het eerste Bureau.	*Op het eerste Bureau.*
Lt. N°. Inschrijvingen:	Lt. N°. Inschrijvingen:
A, 1 à 1500 B, 1 à 6000	A, 1501 en volg. B, 6001 en volg.
C, 1 » 1200 D, 1 » 1500	C, 1201 » C, 1501 »
Op het tweede Bureau.	*Op het tweede Bureau.*
Lt. N°. Inschrijvingen:	Lt. N°. Inschrijvingen:
E, 1 à 600 F, 1 à 900	E, 601 en volg. F, 901 en volg.
G, 1 » 2100 H, 1 » 4200	G, 2101 » H, 4201 »
I, 1 » 900 K, 1 » 2400	I, 901 » K, 2401 »
Op het derde Bureau.	*Op het derde Bureau.*
L. N°. Inschrijvingen:	Lt. N°. Inschrijvingen:
L, 1 à 2400 M, 1 à 2400	L, 2401 en volg. M, 2401 en volg.
N, 1 » 900 O, 1 » 2400	N, 901 » O, 2401 »
P, 1 » 1500 Q, 1 en volg.	P, 1501 » R, 2401 »
R, 1 » 2400	
Op het vierde Bureau.	*Op het vierde Bureau.*
Lt N°. Inschrijvingen:	Lt. N°. Inschrijvingen:
S, 1 à 4500 T, 1 à 1200	S, 4501 en volg T, 1201 en volg.
U, 1 » 300 V, 1 » 2700	U, 301 » V, 2701 »
W, 1 » 2700 X, 1 en volg.	W, 2701 » Z, 601 »
Y, 1 en volg. Z, 1 à 600	

Vervolgens alle werkdagen, van Maandag den zeventienden Julij 1848 tot den vijftienden November daaraanvolgende, met uitzondering van des Zaturdags, op alle de vorenstaande inschrijvingen zonder eenig onderscheid, benevens over alle de nog verschuldigde halfjaren; wordende bij deze overeenkomstig art. 19 van het Koninklijk besluit van den 18den Mei 1815 (*Staatsblad* N°. 24) voor de *tiende of laatste maal* ter betaling opgeroepen, de renten over het halfjaar, verschenen geweest op *den eersten Januarij* 1844.

ADVERTENTIEN.

Amsterdam, bij C. L. VAN LANGENHUYSEN, Drukker en Uitgever.